

Химическият комбинат гощава с обилни порции отровен газ

- Г-жа Варамезова, знае се, че вашите конфликти с властите датират отдавна и са свързани с борбата ви за чист въздух. Разкажете нещо за тях?

- Да. Конфликтите започнаха в началото на 80-те години. Големият химически завод, построен при Гюргево, срещу Русе, системно бълваше хлор. С всеки изминал ден положението се влошаваше. Обгазяванията, вместо да намаляват, ставаха все по-чести и по-продължителни. Още тогава поставих въпроса за замърсяването на въздуха в Русе пред местните ръководители. Молех се не за масло и мед, а за въздух. През лятото на 1985 г. написах писмо до Горбачов, Тодор Живков и Петър Петров - тогава първи секретар на окръжния комитет на БКП в

Русе. Изглежда че писмото ми е отишло по-нагоре, защото Петров ме извика на разговор, който доста продължи, за да ме убеждава колко много е направило местното партийно и държавно ръководство по повдигнатия от мен въпрос. Надявах се, че нещата ще тръгнат към оправяне. Нищо обаче не се промени, даже като че ли стана по-лошо. През есента на 1987 г. на Вузовската конференция на БКП се изказах критично и прочетох писмото си, което бях изпратила до посочените лица. Затова бях избрана за делегат на общинската конференция с поръчение да поставя най-настойчиво този въпрос и там. Не позволих да ми прегледат предварително изказването. На самата конференция присъстваше и Гриша Филипов. С голям зор успех най-накрая да изляза на трибуната. Казах, че за замърсения русенски въздух е виновно цялото държавно и партийно ръководство от долу до най-горе. Думата ми веднага бе отнета и фактически бях изгонена от трибуната. Този инцидент стана известен в целия град. По същото време станаха и първите протестни публични демонстрации на русенските жени, сред които бях и аз. Те са показани в документалния филм "Дишай" и в новия филм на студия "Време" - "Календар на търпението". На 8 март 1988 г. участвах в учредяването на Софийския комитет за екологична защита на Русе и бях включена в неговото ръководство. Всичко това особено разгневи "другарите", особено най-висшите. Беше наредено да бъде изключена от партията.

- С каква формулировка ви изключиха и как беше прието всичко това?

- Доколкото си спомням, в циркулярното писмо до всички ППО имаше доста клевети и формулировки като "провежда вражески идеи", "участие в подстрекателска дейност" и мн. др. Много от партийните организации не подкрепиха "тази операция", но общинската организация невярно представи случая, като заяви, че всички я одобряват. Още един пример за нелепа болшевишка дисциплина.

- Не смятате ли, че сега правителството и Великото Народно събрание полагат усилия за решаване на тежкото екологично положение в Русе?

- Положението с нищо не се е променило. Клаузите на протокола, подписан от министър-председателите Петре Роман и Андрей Луканов, се нарушават. Химическият комбинат, който редовно и щедро ни гощава с обилни порции отровен газ, е все още там, на отсрещния бряг на Дунав. Защо, вместо да се отива към радикално решение, отново се възражда циничната гавра с нашия живот, като се обвързва решаването на този нетърпящ никакво отлагане въпрос с други - реални или измислени въпроси на българо-румънските отношения? Защо отново се говори за строителството на трета площадка?

- Вашата прогноза за бъдещето на Русе?

- За мен прогнозата е моята надежда. Така казах преди два месеца. Но сега, като гледам как се протакат и усложняват въпросите - например искането за неутрална експертиза не ми вдъхва надежда. Не вярвам и не вярвам да се придвижат нещата към по-добро.

- Какъв е изходът?

- Да не прекратяваме борбата в рамките на закона, докато не се постигне единственото приемливо решение: окончателно спиране на смъртоносното производство на химическия комбинат край Гюргево. Русенската общественост не е стояла и няма да стои пасивна пред лицето на системно убиващото ни недомислие, отдавна прераснало в умишлено престъпление. Да бъдем единни в борбата и всички хора с добра воля от цял свят ще ни подкрепят. Такъв е апелът ни, изпратен до всички парламенти в света.

Разговора води
Вяра СМILКОВА